

Güzel Sanatlar Lisesi Çello Dersi Öğretim Programında Yer Alan Türk Müziği Kazanımlarının Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*

Funda UĞRAŞ BİLİR**, Murat GÖK***

Öz: Araştırma, Güzel Sanatlar Lisesi çello dersi öğretim programına dayalı kullanılan kitapların Türk müziği kazanımları açısından değerlendirilmesi amacı ile yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın kabul ettiği Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) çello öğretim kitapları incelenmiş; GSL çello öğretmenleri ile 11'inci ve 12'nci sınıf çello öğrencilerinin görüşleri alınmıştır. Araştırma betimsel nitelikte olup veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Geliştirilen görüşme formu geçerlilik ve güvenilirlik açısından değerlendirilmek üzere pilot olarak belirlenen iki farklı Güzel Sanatlar Lisesinde öğretmen ve öğrencilere uygulanmış, elde edilen sonuçlar doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Araştırma bulguları doğrultusunda, GSL'de kullanılan çello öğretim kitaplarında yer alan Türk müziği makam dizilerinin işleniş sırasının uygun olduğu, öğrencilerin en çok komalı sesleri icra etmekte ve eserleri göçürme/transpoze yaparak çalmakta zorlandıkları, Türk müziğine ilişkin etüt ve eser sayısının artırılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. GSL çello öğretim kitaplarının güncellenmesi sırasında, çello öğretmen ve öğrencilerinin görüşlerinin dikkate alınması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Çello Eğitimi, Çello, Türk Müziği Kazanımları.

The Assessment of Books Used Based on The Curriculum of Fine Arts High Schools Cello Course in terms of Their Turkish Music Learning Outcomes

Abstract: This study aims to assess the cello instruction books used in Fine Arts High Schools in terms of their Turkish music learning outcomes. In line with this objective, it analyses the

* Bu çalışma "Güzel Sanatlar Lisesi Çello Dersi Öğretim Programına Dayalı Kullanılan Kitapların Türk Müziği Kazanımları Açısından Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden derlenmiştir.

** Müzik Öğretmeni, MEB, fundaugras@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4040-2587

*** Dr. Öğr. Üyesi, Sinop Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Bilimleri ABD, muratgoek@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1349-6856

cello instruction books approved by the Board of Education of Ministry of National Education and takes the opinions of cello instructors and 11th and 12th-grade cello students in Fine Arts High Schools. The study, which is descriptive in nature, obtains its data through the semi-structured interview form developed by the researcher. The developed interview form conducted among teachers and students of two different Fine Arts High School selected as pilot schools to assess its validity and reliability provides results for surveys to be finalized. Research findings suggest that while the teaching order of maqam scales in cello instruction books used in Fine Arts High Schools is appropriate, the major difficulties that students experience are the performance of microtones and transposition of pieces. The study proposes that the number of etude and pieces regarding Turkish music should be increased and opinions of both cello teachers and students should be considered during the revision of cello instruction books of Fine Arts High Schools.

Keywords: Fine Arts High School, Cello Education, Cello, Turkish Music Learning Outcomes.

Giriş

Günümüzde Güzel Sanatlar Liseleri (GSL), 4 yıl eğitim-öğretim veren gündüzlü ve karma okullardır. Bu okullara yetenek sınavıyla öğrenci alınmaktadır. Farklı il ve ilçelerden de öğrenci alan bu liselerin genellikle yatılı kısımları bulunmaktadır. Bu okullar, öncelikle güzel sanatlarla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır.

Bu okulların kuruluş gayesi öğrencilerin;

- Güzel sanatlar dallarında yetenekli öğrencilerin yaratıcı, yapıcı ve yorumcu yeteneklerini geliştirmek,
- Öğrencileri araştırıcı ve geliştirici çalışmalara yöneltmek, yetenekleri doğrultusunda bağımsız, doğru ve seçenekli yorumlar ve uygulamalar yapabilecek yaratıcı kişiler olarak yetiştirmek,
- Öğrencilerin ulusal ve evrensel, tarihi ve yeni sanat eserlerini tanımaları ve anlamalarına yardımcı olmaktır (MEB, 1990, s. 4).

Ülkemizde önemli bir ortaöğretim kurumu olan Güzel Sanatlar Liselerinde verilen müzik eğitimi, mesleki sanat eğitimi kapsamındadır (Özder, 2009, s. 12). GSL kurumları; müziği çalma, dinleme ve okuma becerilerini kazanma, müziği anlama, müzik bilgisi oluşturma ve diğer müzik çalışmalarına temel oluşturma bakımından, müzik eğitiminin en

evrensel ve en temel boyutudur (Topalak, 2013, s. 114). 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Türkiye’de Güzel Sanatlar Lisesi sayısı 81’e ulaşmıştır. Türkiye genelinde toplam 73 ilimizde bulunan bu okullardan İstanbul’da 4 adet; Ankara, Antalya, Balıkesir, İzmir ve Kırklareli’nde ise ikişer adet bulunmaktadır. Artvin, Ardahan, Bayburt, Bilecek, Gümüşhane, Kilis, Tunceli ve Yalova illerinde ise Güzel Sanatlar Lisesi mevcut değildir. Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liseleri’nde 2018 Ocak ayı itibariyle 2114 öğretmen görev yapmakta olup 8531’i kız, 6321’i erkek olmak üzere toplam 14852 öğrenci eğitim görmektedir (MEB, 2018, s. 1).

Tablo 1. İllere Göre Güzel Sanatlar Liselerinin Dağılımı (MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü)

İl	Okul Sayısı	İl	Okul Sayısı	İl	Okul Sayısı	İl	Okul Sayısı
Adana	1	Çanakkale	1	Kahramanmaraş	1	Niğde	1
Adıyaman	1	Çankırı	1	Karabük	1	Ordu	1
Afyonkarahisar	1	Çorum	1	Karaman	1	Osmaniye	1
Ağrı	1	Denizli	1	Kars	1	Rize	1
Aksaray	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1	Sakarya	1
Amasya	1	Düzce	1	Kayseri	1	Samsun	1
Ankara	2	Edirne	1	Kırıkkale	1	Siirt	1
Antalya	2	Elâzığ	1	Kırklareli	2	Sinop	1
Ardahan	0	Erzincan	1	Kırşehir	1	Sivas	1
Artvin	0	Erzurum	1	Kilis	0	Şanlıurfa	1
Aydın	1	Eskişehir	1	Kocaeli	1	Şırnak	1
Balıkesir	2	Gaziantep	1	Konya	1	Tekirdağ	1
Bartın	1	Giresun	1	Kütahya	1	Tokat	1
Batman	1	Gümüşhane	0	Malatya	1	Trabzon	1
Bayburt	0	Hakkâri	1	Manisa	1	Tunceli	0
Bilecek	0	Hatay	1	Mardin	1	Uşak	1
Bingöl	1	Iğdır	1	Mersin	1	Van	1
Bitlis	1	Isparta	1	Muğla	1	Yalova	0
Bolu	1	İstanbul	4	Muş	1	Yozgat	1
Burdur	1	İzmir	2	Nevşehir	1	Zonguldak	1
Bursa	1						

Öğretim programı; “öğretimde temel görüşü, amaçları ilkeleri, uygulama yöntemlerini, araçlarını ve bunlara uygun olarak dağıdığı belirleyen, bu nedenle eğitimi/öğretimi yönlendiren en önemli etkidir. Her dereceli okulda eğitim/öğretim, müfredat programına göre

yürütülür” (Sun, 1969, s. 205). Türkiye’de Güzel Sanatlar Liselerinin de yetiştirmeyi hedeflediği öğrenci profiline göre kendine özgü bir öğretim programı bulunmaktadır. GSL öğretim programı 9., 10., 11. ve 12. sınıflara göre oluşturulmuştur. Programda ortak dersler ve müzik alan dersleri olmak üzere iki grup ders yer almaktadır. Ortak dersler MEB’in örgün eğitimin lise kademelerinde verdiği ve Yüksek Öğretim giriş sınavlarına ve lisans eğitimine zemin hazırlayan derslerdir. Müzik alan dersleri ise mesleki müzik eğitime özgüdür ve lise düzeyindeki öğrencilerin lisans müzik eğitime temel teşkil edebilecek şekilde programa yerleştirilmiştir.

Müzik bölümünde toplu ders olarak okutulmakta olan Müziksel İşitme-Okuma-Yazma, Türk Müziği Koro Eğitimi, Batı Müziği Koro Eğitimi, Türk ve Batı Müziği Çalgı Toplulukları, Geleneksel Türk Müziği Tarihi, Batı Müziği Tarihi, Bilişim Destekli Müzik, Çalgı Bakım-Onarım derslerinin yanı sıra, her öğrenci temel çalgı olarak piyano ve diğer çalgı olarak da Keman, Flüt, Gitar, Bağlama, Ud, Kanun vb. çalgılardan birinin eğitimini almaktadır. Güzel Sanatlar Liseleri’nde öğretilen yaylı çalgılardan biri de çellodur. Çello hem solo hem de orkestra içerisindeki belirgin karakteri nedeniyle önemli ve başat bir çalgı konumundadır.

Türkiye’de akademik anlamda çello eğitimi Güzel Sanatlar Lisesi ve konservatuvarlar; üniversite seviyesinde de konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakülteleri güzel sanatlar bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında verilmektedir. Ortaöğretim seviyesinde Güzel Sanatlar Liselerinin müzik bölümlerinde verilen çello eğitimi, ilgili öğretim programında “Çalgı Eğitimi Dersi” şeklinde yer almaktadır. Çalgı eğitimi, bir çalgıyı çalmak için gerekli olan bütün becerilerin sistematik bir şekilde kazanılmasını kapsayan uzun soluklu bir süreçtir (Çoban, 2011, s. 116). Enstrüman dersleri, GSL müzik branşı öğrencilerinin kendilerine olan güvenlerinin artması ve müzikal anlamda ilerlemeleri açısından üzerine düşülmesi gereken konuların başında gelir. Çello öğrencilerine çeşitli eser örneklerinin bulunduğu repertuar birikimi oluşturularak belirli periyotlarla dinleti, konser vb. gibi etkinliklerde yer almaları sağlanıp kendi branş çalgılarında ilerleme kaydetmeleri, planlı ve sistematik çalışma becerisi sağlanma hedeflenmektedir (MEB, 2016, s. 3).

Enstrüman eğitimi, “yalnızca materyali olan çalgıyı doğru ve etkili kullanmanın yanı sıra farklı devinişsel, psikolojik ve sosyal kazanımlar da sağlamaktadır.” Birçok müzik türünü içinde barındıran enstrüman eğitimi, “öğrencinin kendisini ifade edebilmesi, yeni müzikal hedefler belirleyebilmesi, beğeni düzeyini geliştirebilmesi ve yeni estetik öğeler tanıyabilmesine de uygun bir zemin oluşturmaktadır” (Gök, 2006, s. 3).

Türkiye’de mesleki müzik eğitiminin çalgı eğitimi bağlamındaki boyutlarından biri de öğrencinin çalgısıyla Geleneksel Türk Müziğine yönelik kazanımlarının artırılmasıdır. Bu amaca yönelik yapılan çalışmalar Türk Halk Müziği veya Türk Sanat Müziği alt türlerinin ikisine de hizmet edebilmelidir. Alan yazındaki konuyla ilgili araştırmalar incelendiğinde Türk Müziğine yönelik eğitsel hedeflerin batı müziği kökenli çalgılarda kazanıma dönüşmesinde sıkıntılar olduğu görülmektedir.

Cömert ve Erim (2018) viyolonsel eğitimiyle ilgili araştırmaların alana katkısı ve uygulanabilirliğini araştırmışlardır. Araştırmanın alt problemlerinden biri çerçevesinde *viyolonsel in Türk Müziğinde kullanılabilirliğine* ilişkin daha önce yapılmış araştırmalarla ilgili uzman görüşleri alınmıştır. Bu kategoriye yönelik uzman görüşleri ise aşağıda özetlenmiştir:

- Geleneksel Türk müziğinin kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru aşamalılık gösterecek bir tekniğe ve yapıya sahip olmadığı,
- Geleneksel Türk Müziğinin viyolonselde kullanılan tüm teknikleri kapsamadığı,
- Bu ve benzeri gerekçelerin viyolonsel eğitiminde kullanılacak Geleneksel Türk Müziği metotlarının çoğalmasını engellediği,
- Öğrencilerin kendi kültürlerine ait müzikleri kullanmalarının eğitim süreçlerinde onlara olumlu (motivasyon sağlama, tanıdık olma vb.) katkıları olacağı,
- Eserlerin belli bir kalitede, belli bir seviyede yazılmış olması ve mutlaka alanında uzman kişiler tarafından üretilmesi gerektiği,
- Geleneksel Türk Müziğinden ziyade Türk Halk Müziğinin viyolonselde daha uygun olduğu (Cömert ve Erim; 2017, s. 118).

Kaya’nın (2010) araştırmasında yer alan “makamsal ve tonal ses sistemlerinin hangisinde öğrencilerin kendilerini daha rahat ifade ettiklerine yönelik” alt probleme ilişkin öğrencilerin %66’lık bir bölümü tonal ses sisteminde daha rahat olduklarını ifade etmiştir. Kılınç ve Bulut (2017:27) araştırmalarında viyola öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun lisans eğitimi sürecindeki Türk müziğine yönelik derslerde eğitim amaçlı yazılmış etüt ve eserler çalmadıklarını belirtmişlerdir. Bulut ve Kılınç (2017) bu durumun ...“lisans eğitimi sürecindeki Türk müziğine yönelik derslerde makam eğitimi kapsamında Türk müziğine yönelik etüt ve eser icrasına yer verilmediğinden, bu eğitim için kullanılacak yardımcı kaynakların bulunamadığından veya yetersiz olduğundan kaynaklandığını” (s. 27) ifade etmişlerdir.

Türkiye’deki müzik öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan viyolonsel eğitiminde Türk müziği kaynaklı eser, etüt ve alıştırmalara gereken önemin verilmediği saptanarak, mevcut çalışmaların birçok viyolonsel öğretim elemanı ve viyolonsel öğrencisi tarafından

yetersiz sayıda olduğu vurgulanmıştır (Kaya, 2005). Bu durumun önemli bir sebebinin müzik öğretmenliği programına öğrenci arzı bakımından kaynaklık eden güzel sanatlar lisesi öğretim programındaki yetersizlikler olduğu söylenebilir. Avcı Akbel (2018) ise öğretmen yetiştiren kurumlarda Türk Müziğine yer verilmeme nedenlerinin “kaynak eksikliği, eğitimcilerin niteliği, Türk Müziğine aşına olmama, metodoloji, öğrenci kaynaklı alt yapı yetersizliği, mikrotonal ve tonal eğitimin birlikte olamayacağı düşünceleri” (s. 91) olmak üzere altı tema altında gruplandığını belirtmiştir. Alkaç ve Kaya (2017) “öğrenci teknik bakımdan iyi, çalgısına ve Türk müziği perdelerine hâkim bir öğretici ile çalışmalıdır. Temelde metot, bununla paralel meşk sistemi ile eski her türlü (ses-çalgı, klasik-modern-makamsal) icra kayıtları dinleme ve yorumlama gibi temel unsurlara dayalı bir yol izlenmelidir” (s. 27) önermesinde bulunmuşlardır.

Türkiye’de mesleki müzik eğitimi çalgı derslerinde makamsal müziğin öğretilme yöntemine ilişkin de farklılıklar bulunmaktadır. Bu konudaki en temel yaklaşım farkı Türk müziğinin kendi ses sistemi olan mikrotonal sistemle mi yoksa klasik batı müziğinde kullanılan tampere sistemde mi öğretileceğidir. Örneğin Demirci, viyolonsel eğitiminde Geleneksel Türk Müziğine Yönelik Bir Çalışma Modeli başlıklı deneysel desendeki araştırmasında ‘Çalın Davulları’ adlı türküyü uygulama eseri olarak belirlemiş, türkünün istenilen düzeyde seslendirilmesine ilişkin geliştirici etütler bölümünde ise klasik batı müziği etütlerinden yararlanmıştır (Demirci, 2013). Ayhan’a göre (2012) çalgı eğitimi konusunda, evrensel boyutlarda hemen hemen her çalgıya yönelik bir eğitim sistemi geliştirilmiştir ve genel sınırlar belirlenmiştir. Bu sınırların ne şekilde uygulandığına dair bir takip mekanizması geliştirilerek çalgı eğitimine aktarılması ile öğrenci ve öğretim programı arasındaki ilişki senkronize edilebilir (s.173).

Güzel Sanatlar Liseleri Çello Eğitiminde Türk Müziğinin Durumu

Yenilenen AGSL çello dersi öğretim programında “hazırlanan çello dersi öğretim programı, bu alanda daha önce yapılmış programlar, çello başlangıç metotları, çello dersini yürüten öğretmen görüşleri, eğitimde çevreden-evrene ilkesinden hareketle öğrencilerin, Türk kültür mirası içerisindeki müzik ortamında yetişmiş olduğu gerçeğinden yola çıkılarak hazırlanmıştır” ifadesi yer almaktadır (MEB, 2016, s. 4). Yine programda “Türk müziğinin temel tür, biçim ve özellikleri hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır” ifadesi genel amaçlar bölümünde yer almaktadır. Programda yer alan Türk Müziği’ne ilişkin kazanım sayısı

9., 10., 11. ve 12. sınıfların her birinde 21 olarak görülmektedir. Tüm program içerisinde Türk Müziğine ilişkin kazanımların oranı %47'dir.

Güzel Sanatlar Liseleri 9'uncu sınıf çello öğretim kitabında, diğer sınıf kitaplarından farklı olarak onlarda yer almayan Geleneksel Türk müziğinde makam ve ses sistemi konusu öğrencilere aktarılmaktadır. Geleneksel Türk müziğinde makam öğelerini oluşturan durak, seyir, dizi, güçlü, donanım, yeden ve koma gibi terimler bu aşamada öğrencilere öğretilmektedir. Kitapta koma şeması tablo şeklinde detaylı olarak gösterilmiş, Türk müziğindeki ana perde isimleri batı müziğinde dizilerin yerleri ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Bu bilgiler öğretildikten sonra Türk müziği makamları 9 ve 10'uncu sınıflarda daha kapsamlı, 11 ve 12. sınıflarda daha yüzeysel anlatılarak öğrencilere dizi, etüt ve ilgili dağarcık konularıyla çello eğitimi tamamlanmaktadır.

Güzel Sanatlar Liselerinde çello eğitiminde Türk müziğinin işleniş sırasında genel anlamda öncelikle makam dizisi verilmektedir. Makam dizisini pekiştirmek adına makam ile ilgili etütlere geçiş yapılmakta, bölümün sonunda ise Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinden farklı türlere ait eser örneklerine (peşrev, saz semaisi, şarkı, türkü, zeybek vb.) yer verilmektedir. Güzel Sanatlar Liselerindeki 4 yıllık eğitimin son iki senesine gelindiğinde çelloda öğretilen Türk müziği makamları transpoze/göçürme ilişkisi anlatılarak yerinden, bir ses ve dört ses kavramları üzerine çalışmalar yoğunlaştırılmaktadır. 9 ve 10'uncu sınıflarda öğretilen makamlar 11 ve 12'nci sınıfta göçürme yapılarak tekrar icra edilmekte, ayrıca Segâh, Hüzam gibi birleşik makamlar da işlenmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma, Güzel Sanatlar Liseleri'nde kullanılan çello öğretim kitaplarının Türk Müziği kazanımları açısından tespit etmeye yönelik olduğundan betimsel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'deki tüm Güzel Sanatlar Liselerindeki 11. ve 12. sınıfların viyolonsel öğretmen ve öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla Türkiye'de Güzel Sanatlar Liseleri'nin tamamının okul yönetimine (81 Okul) telefonla ve posta yolu ile ulaşılmış, çello dersi mevcut ve araştırmaya katılmaya istekli olan

15 okuldan geri dönüş sağlanmıştır. Araştırmaya toplam 17 çello öğretmeni; 46 çello öğrencisi katılmıştır. Katılımcılardan 19'u 11. sınıf, 27'si ise 12. sınıf öğrencisidir.

Katılımcılar

Araştırmaya katılan Anadolu Güzel sanatlar Lisesi Viyolonsel öğretmenlerinin görev yaptıkları okullar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Çello Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Okullar

Okul	<i>f</i>
Van GSL	2
Balıkesir T.C.Ziraat Bankası GSL	2
Giresun GSL	1
Bartın GSL	1
Amasya GSL	1
Burdur GSL	1
Bolu GSL	2
Karaman GSL	1
Gaziantep Ticaret Odası GSL	1
Denizli Hakkı Dereköylü GSL	1
İzmir Buca Işılay Saygın GSL	1
Kırşehir Neşet Ertaş GSL	1
Ankara Mamak Mimar Sinan GSL	1
Ankara Çankaya GSL	1
Toplam	17

Araştırmaya katılan Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin öğrenim gördükleri okullar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Çello Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Okullar

Okul	<i>f</i>
Van GSL	2
Balıkesir T.C.Ziraat Bankası GSL	6
Giresun GSL	4
Bartın GSL	3
Amasya GSL	-
Burdur GSL	4
Bolu GSL	1
Karaman GSL	4
Gaziantep Ticaret Odası GSL	2
Denizli Hakkı Dereköylü GSL	4

İzmir Buca Işıl Saygın GSL	4
Kırşehir Neşet Ertaş GSL	5
Ankara Mamak Mimar Sinan GSL	-
Ankara Çankaya GSL	4
Mersin Nevit Kodallı GSL	3
Toplam	46

Tablo 3'te görüldüğü gibi Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesindeki Güzel Sanatlar Liselerinden en az bir öğrenci araştırmaya katılmıştır. 13 GSL'den 46 öğrenciye anket uygulaması yapılmıştır. Amasya GSL ve Ankara Mamak GSL'de 11/12'nci sınıf çello öğrencisi bulunmadığından anket bu okullarda sadece öğretmenlere uygulanabilmiştir. Tablo 4'te araştırmaya katılan çello öğrencilerinin okullarındaki sınıf durumları sunulmuştur.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Çello Öğrencilerinin Sınıf Durumları

Sınıf	f	%
11'inci Sınıf	19	41.30
12'nci Sınıf	27	58.70
Toplam	46	100.00

Veri toplama Teknikleri

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeden farklı olarak görüşme formunun bir kısmı yapılandırılmış bir kısmı da yarı yapılandırılmış bir biçimde hazırlanır. Görüşmecinin, görüşme esnasında vereceği tepkilere dayalı olarak açık uçlu, başka seçenekler konularak görüşme formu esnek bir biçimde hazırlanmış olur (Tanrıoğen, 2009). Öğretmen ve öğrenciler için iki ayrı görüşme formu geliştirilmiştir. Öğretmen ve öğrenciler için geliştirilen görüşme formunda yer alan soru maddeleri, araştırmada ele alınan alt problemlere daha bütüncül bakılabilmesi için birbirleri ile ilişkili olabilecek şekilde ve aynı konu sıralaması ile hazırlanmıştır. Araştırmada veri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu açık uçlu (yapılandırılmamış) ve kapalı uçlu (yapılandırılmış) sorulardan oluşmaktadır. Araştırmada ele alınan alt problemlere yönelik hazırlanan sorular geçerlilik açısından değerlendirilmek üzere 5 ayrı üniversitede görev yapan viyolonsel eğitimcisine gönderilmiştir. Uzmanların %70-80 oranında uyuşma gösterdikleri maddeler, eleştirilere göre düzeltmeler yapılarak ölçekte tutulmuştur. Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme formu Van Tuşba Güzel Sanatlar Lisesi ve Balıkesir Karesi T.C. Ziraat Bankası Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerine ve viyolonsel öğretmenlerine pilot olarak uygulanmış, elde edilen sonuçlar doğrultusunda 6 soru her iki anketten elenerek ankete son şekli verilmiştir. Öğretmen ve öğrenci görüşme formları son hali

ile 17 yapılandırılmış, 2 açık uçlu maddeden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama aracının güvenilirliğine ilişkin ayrı bir çalışma yapılmamıştır. Araştırmada, Türkiye'nin tüm coğrafi bölgelerinde yer alan Güzel Sanatlar Liseleri'nin tamamına ulaşılmış, 15 tanesinden geri dönüş sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu bu kurumlarda görev yapmakta olan çello öğretmenleri ile 11'inci ve 12'nci sınıf çello öğrencilerine posta ile ulaştırılarak kurum viyolonsel öğretmenleri tarafından araştırmacının yönergeleri ve kontrolü altında uygulanmıştır. Müzik eğitiminin bir süreç eğitimi olması, bazı kazanımların mezuniyete yakın gözlemlenebilmesi nedeniyle 9. ve 10. sınıf çello öğrencileri araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırma ile ilgili literatür taraması yapılarak, öncelikle Güzel Sanatlar Liseleri'nde kullanılan Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın kabul ettiği çello öğretim kitaplarına; konuyla ilgili kitap, makale, dergi ve akademik çalışmalara ulaşılmıştır. Araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının kabul ettiği 2017 yılı öğretim programı ve beraberindeki GSL çello öğretim kitapları ile sınırlı tutulmuştur.

Verilerin Çözümlemesi

Elde edilen veriler çözümlenmiş, yorumlanmış, sayısal veriler yüzde ve frekans değerleri ile tablolara dönüştürülmüştür. Açık uçlu sorulara yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri kategorik kalıplar açısından gruplanarak aktarılmıştır.

Bulgular

Çello öğretmenlerinin GSL'de kullanılan çello ders kitaplarında yer alan makam dizilerinin öğretilme sırası hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Çello Ders Kitaplarında Yer Alan Makam Dizilerinin Öğretilme Sırasına İlişkin Görüşleri

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	1	5.88
Katılıyorum	10	58.82
Kararsızım	3	17.65
Katılmıyorum	3	17.65
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Çello ders kitaplarında yer alan makam dizilerinin öğretilme sırasının kolaydan zora olduğunu düşünüyorum önermesine verilen yanıtlar incelediğinde araştırmaya katılan çello öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kullanılan ders kitaplarında yer alan makam dizilerinin öğretilme sırasını uygun bulduğu söylenebilir. Araştırma için geliştirilen ankette ayrıca

öğretmenlere öğrencilerinin hangi makamları daha rahat çaldıklarına ilişkin kişisel gözlemleri sorulmuştur. Çello öğretmenlerinin bu soruya yönelik cevapları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Makamların Öğrenciler Tarafından Öğrenilebilmesine/Çalınabilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Makam Dizisi	f	%
Rast	11	64.71
Hüseyni	11	64.71
Kürdi	13	76.47
Saba	1	5.88
Nihavent	10	58.82
Karcıgar	1	5.88
Hicaz	6	35.29
Nikriz	1	5.88
Segâh	5	29.41
Hüzzam	-	-
Toplam	17	

Tablo 6’daki bulgular, çello öğretmenlerinin çoğunluğun öğrencilerin Kürdi, Rast, Hüseyni ve Nihavent makam dizilerini rahatlıkla çalabildiğini gözlemlediği yönündedir.

Çello öğretmenlerinin Güzel Sanatlar Liselerinde makam dizilerini öğretirken kullandıkları ses sistemlerine ilişkin bulgular Tablo 7’de, makamsal eserleri öğretirken kullandıkları ses sistemine ilişkin bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Makam Dizilerini Öğretirken Başvurdukları Ses Sistemi

Ses Sistemi	f	%
24’lü Ses Sistemi (Komalı)	2	11.76
Tampere Ses Sistemi	15	88.24
Toplam	17	100.00

Tablo 7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan GSL çello öğretmenlerinin 2’si (%11,76) “24’lü Ses Sistemi (Komalı)”, 15’i (%88,24) “Tampere Ses Sistemi” şeklinde cevap vermiştir. Bu durum öğretmenlerin Türk müziği öğretirken tampere ses sistemi ile öğrettiklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin makamsal eserleri öğretirken başvurdukları ses sistemi ise Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Makamsal Eserleri Öğretirken Başvurdukları Ses Sistemi

Ses Sistemi	f	%
24’lü Ses Sistemi (Komalı)	2	11.76
Tampere Ses Sistemi	15	88.24
Toplam	17	100.00

Tablo 8’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan GSL çello öğretmenlerinin 2’si (%11,76) “24’lü Ses Sistemi (Komalı)”, 15’i (%88,24) “Tampere Ses Sistemi” şeklinde cevap vermiştir.

Bu bulgular, çello öğretmenlerinin çok büyük bir çoğunluğun makam dizilerini ve makamsal eserleri öğretirken tampere ses sistemi kullandığı yönündedir.

Çello öğretmenlerinin Güzel Sanatlar Liselerinde Türk müziği eserleri ve makam dizilerini öğretirken kullandıkları anahtarlara ilişkin bulgular Tablo 9’da anahtar tercih durumlarına ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Çello ile Türk Müziği Eserleri ve Makam Dizilerini Öğretirken Kullandıkları Açık Durumu

Anahtar	<i>f</i>	%
Fa Anahtarı	15	88.24
Sol Anahtarı	2	11.76
Toplam	17	100.00

Tablo 10. Öğretmenlerin Türk Müziği Eserlerini Öğretirken Tercih Ettikleri Açık Durumu

Anahtar	<i>f</i>	%
Fa Anahtarı	10	58.82
Sol Anahtarı	3	17.65
Her ikisini de	4	23.53
Toplam	17	100.00

Tablo 9 ve 10’da çello öğretmenlerinin çok büyük bir çoğunluğun Türk müziği eserleri ve makam dizilerini öğretirken Fa anahtarı kullandıkları görülmektedir. Tercih ile ilgili bulgulara baktığımızda ise, Fa anahtarı kullanan 15 çello öğretmeninden 10’unun Türk müziği eserlerini öğretirken yine Fa anahtarını tercih ettiği yönündedir.

Öğrencilerin, çello eğitiminde öğretilen makam dizileri ile bağdaşan Türk Müziği eserlerini çalabildiğini düşünüyorum” önermesine ilişkin öğretmen görüşlerine ait bilgiler Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Çello Öğretim Programında Yer Alan Makam Dizileri ile Bağdaşan Türk Müziği Eserlerini Çalabilme Durumlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Dereceler	<i>f</i>	%
Tamamen Katılıyorum	-	-
Katılıyorum	6	35.29
Kararsızım	8	47.06
Katılmıyorum	3	17.65
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Bu bulgular, öğretmenlerin öğrencilerinin çello eğitiminde öğretilen makam dizileri ile bağdaşan Türk müziği eserlerini çalabildiği hakkında neredeyse yarısının kararsız olduğu

yönündedir. Çello öğretmenlerinin öğrencilerine Türk müziği eserlerini öğretme sürecinde öğrencilerin sol ellerinde gözlemledikleri sorunlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Türk Müziği Eserlerini Öğretirken Öğrencilerinde Sol Ele İlişkin Gözlemledikleri Sorunlar

Sol Ele İlişkin Sorunlar	<i>f</i>	%
Öğrenciler komalı sesleri çalmakta teknik sorunlar yaşıyorlar	9	52.94
Öğrenciler, komalı sesleri zihinlerinde canlandıramadıkları için çalgıda da seslendiremiyorlar	8	47.06
Türk müziğinde sol ele yönelik yeterli etüt bulunamıyor	8	47.06
Türk Müziği eserlerinde süsleme yaparken öğrenciler sol elde sorun yaşıyorlar	5	29.41
Hiçbir sorun yaşamıyorlar	2	11.76
Diğer	1	5.88

Bu bulgular, öğretmenlerin büyük kısmının öğrencilerin komalı sesleri çalmakta teknik sorunlar yaşadığını, komalı sesleri zihinlerinde canlandıramadıkları için çalgıda da seslendiremediklerini ve Türk müziğinde sol ele yönelik yeterli etüt bulunmadığını düşündüğü yönündedir.

Çello öğrencilerinin Türk Müziği eserlerini öğrenirken sağ elde yaşadıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. Öğretmenlerin Türk Müziği Eserlerini Öğretirken Öğrencilerinde Sağ Ele/Arşeye İlişkin Gözlemledikleri Sorunlar

Sağ Ele/Arşeye İlişkin Sorunlar	<i>f</i>	%
Türk Müziği eserlerinde çoğunlukla arşe yönleri belirlenmiyor	14	82.35
Türk Müziği eserlerinde çoğunlukla eserlerin arşenin hangi bölümleri ile çalınması gerektiği belirtilmiyor	13	76.47
Öğrenciler, Türk Müziği çalarken usullerden(10/8, 9/8, 7/8 vb.) kaynaklanan sorun yaşıyorlar	8	47.06
Türk Müziği eserlerine yönelik sağ ele/arşeye ilişkin yeterli etüt bulunmuyor	8	47.06
Türk Müziği eserlerinde süsleme yaparken öğrenciler arşede sorunlar yaşıyorlar	7	41.18
Hiçbir sorun yaşamıyorlar	-	-

Bu bulgular, öğretmenlerin çok büyük bir kısmının Türk müziği eserlerinde çoğunlukla arşe yönleri belirlenmediğini, arşenin hangi bölümleri ile çalınması gerektiği belirtilmediğini ve Türk müziği eserlerine yönelik sağ ele/arşeye ilişkin yeterli etüt bulunmadığını düşündüğü yönündedir.

Çello öğrencilerinin farklı çalgı toplulukları ile Türk müziği icra etmeye çalıştıklarında yaşadıkları “teknik” ve “müzikal” sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 14 ve Tablo 15’te verilmiştir. Bu alt probleme ilişkin bulgular birlikte yorumlanmıştır.

Tablo 14. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Farklı Çalgı Toplulukları ile Türk Müziği İcra Etmeye Çalıştıklarında Yaşadıkları Teknik Sorunlara İlişkin Görüşler

Dereceler	<i>f</i>	%
Tamamen Katılıyorum	2	11.76
Katılıyorum	8	47.06
Kararsızım	5	29.41
Katılmıyorum	2	11.76
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Tablo 15. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Farklı Çalgı Toplulukları ile Türk Müziği İcra Etmeye Çalıştıklarında Yaşadıkları Müzikal Sorunlara İlişkin Görüşler

Dereceler	<i>f</i>	%
Tamamen Katılıyorum	1	5.88
Katılıyorum	7	43.75
Kararsızım	6	35.29
Katılmıyorum	3	17.65
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Tablo 14 ve 15’teki bulgular öğretmenlerin büyük kısmının öğrencilerin farklı çalgı toplulukları ile Türk müziği icra etmeye çalıştığında teknik ve müzikal sorunlar yaşadıklarını düşündükleri yönündedir.

Türk müziği makam dizileri ile ilgili egzersizlerin öğrencilerin Türk müziği eserlerini çalabilmelerine katkısına yönelik öğretmen görüşleri Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Türk Müziği Makam Dizilerine Yönelik Yapılan Egzersizlerin, Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Çalabilmelerine Katkıları

Dereceler	<i>f</i>	%
Tamamen Katılıyorum	-	-
Katılıyorum	9	52.95
Kararsızım	7	41.18
Katılmıyorum	1	5.88
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Bu bulgular, öğretmenlerin çoğunun okulda Türk müziği makam dizilerine yönelik yaptırmış oldukları egzersizlerin, öğrencilerin Türk müziği eserlerini çalabilmelerine katkı sağladığını düşündükleri yönündedir.

Çello öğretmenlerinin, öğrencilerin Türk müziği eserlerini “yerinden” çalmak istediklerinde sorun yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin verdikleri yanıtlar Tablo 17’de; “göçürme (transpoze)” çalmak istediklerinde sorun yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin verdikleri yanıtlar Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 17. Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Yerinden Çalmak İstediklerinde Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	2	11.76
Katılıyorum	6	35.29
Kararsızım	6	35.29
Katılmıyorum	3	17.65
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Bu bulgular, öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin Türk müziği eserlerini yerinden çalmak istediğinde sorunlar yaşadığını düşündüğü yönündedir.

Tablo 18. Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Göçürme (Transpoze) Çalmak İstediklerinde Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	4	23.53
Katılıyorum	9	52.94
Kararsızım	4	23.53
Katılmıyorum	-	-
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Bu bulgular, öğretmenlerin çok büyük bir bölümünün öğrencilerin Türk müziği eserlerini göçürme (transpoze) çalmak istediğinde sorunlar yaşadığını düşündüğü yönündedir.

Güzel Sanatlar Lisesi çello öğretim kitaplarının öğrencilerin Türk müziği çalabilme durumlarına katkısına ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. GSL Çello Öğretim Kitaplarının, Öğrencilerin Türk Müziği Çalabilme Durumlarına Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	-	-
Katılıyorum	5	29.41
Kararsızım	5	29.41
Katılmıyorum	7	41.18
Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00

Bu bulgular, öğretmenlerin bir kısmının ($f=12$; %70) GSL çello öğretim kitaplarının öğrencilerin Türk müziği çalabilme durumlarına katkısına yönelik kararsız veya olumsuz görüş bildirdikleri yönündedir.

GSL çello öğretim kitaplarında yer alan Türk Müziği etüt ve eser sayısına ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Türk Müziği Etüt ve Eser Sayısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Türk Müziği Etüt Sayısına İlişkin Görüşler			Türk Müziği Eser Sayısına İlişkin Görüşler		
Dereceler	<i>f</i>	%	Dereceler	<i>f</i>	%
Tamamen Katılıyorum	-	-	Tamamen Katılıyorum	-	-
Katılıyorum	4	23.53	Katılıyorum	2	11.76
Kararsızım	6	35.29	Kararsızım	8	47.06
Katılmıyorum	6	35.29	Katılmıyorum	6	35.29
Hiç Katılmıyorum	1	5.88	Hiç Katılmıyorum	1	5.88
Toplam	17	100.00	Toplam	17	100.00

Bu bulgular, öğretmenlerin bir kısmının ($f=7$; %41) GSL çello öğretim kitaplarında Türk müziğine ilişkin yeterli sayıda etüt ve eser olmadığını düşündüğü yönündedir.

GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Estetik ve Zorluk Durumlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Estetik ve Zorluk Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Estetik Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri			GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Zorluk Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri		
Dereceler	<i>f</i>	%	Dereceler	<i>f</i>	%
Tamamen Katılıyorum	1	5.88	Tamamen Katılıyorum	1	5.88
Katılıyorum	4	23.53	Katılıyorum	6	35.29
Kararsızım	5	29.41	Kararsızım	5	29.41
Katılmıyorum	5	29.41	Katılmıyorum	5	29.41
Hiç Katılmıyorum	2	11.76	Hiç Katılmıyorum	-	-
Toplam	17	100.00	Toplam	17	100.00

7 öğretmen GSL çello öğretim kitaplarında yer alan Türk müziği etüt ve eserlerini estetik bulmadığını ifade etmiştir. Yine 7 öğretmen çello öğretim kitaplarındaki Türk Müziği etüt ve eserlerinin öğrenciler açısından zor olduğunu düşünmektedir.

Araştırmaya katılan 46 çello öğrencisinin, GSL’de kullanılan çello ders kitaplarında yer alan makam dizilerinin öğretilme sırası hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. Öğrencilerin Çello Ders Kitaplarında Yer Alan Makam Dizilerinin Öğretilme Sırasının Uygunluğuna İlişkin Görüşleri

Dereceler	<i>f</i>	%
Tamamen Katılıyorum	2	4.35
Katılıyorum	23	50.00
Kararsızım	13	28.26
Katılmıyorum	5	10.87
Hiç Katılmıyorum	3	6.52
Toplam	46	100.00

Bu bulgular, araştırmaya katılan çello öğrencilerinin yarısının kullanılan ders kitaplarında yer alan makam dizilerinin öğretilme sırasını uygun bulduğu yönündedir.

Araştırma için geliştirilen ankette ayrıca öğrencilere hangi makamları daha rahat çaldıkları sorulmuştur. Çello öğrencilerinin bu soruya ilişkin cevapları Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23. Öğrencilerin Kendilerinin Daha Rahat Çalabildiklerini Düşündükleri Makam Dizilerine İlişkin Bulgular

Makam Dizisi	F	%
Rast	14	30.43
Hüseyni	15	32.61
Kürdi	22	47.83
Saba	4	8.70
Nihavent	23	50.00
Karcığâr	3	6.52
Hicaz	25	54.35
Nikriz	1	2.17
Segâh	8	17.39
Hüzzam	1	2.17

Bu bulgular, araştırmaya katılan çello öğrencilerinin çoğunluğunun Hicaz, Nihavent ve Kürdi makam dizilerini rahatlıkla çalabildikleri yönündedir. Bu veriler öğretim kitaplarında yer alan makamların öğretilme sırası ile uyumludur. Bu veriler çello öğretmenlerinin aynı görüşme sorusuna verdikleri yanıtlar ile tutarlılık göstermektedir.

Çello öğrencilerinin Güzel Sanatlar Liselerinde makam dizilerini ve makamsal eserleri öğrenirken kullandıkları ses sistemlerine ilişkin bulgular Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 24. Öğrencilerin Makam Dizilerini ve Makamsal Eserleri Öğrenirken Kullandıkları Ses Sistemi Durumu

Öğrencilerin Makam Dizilerini Öğrenirken Kullandıkları Ses Sistemi	<i>f</i>	%	Öğrencilerin Makamsal Eserleri Öğrenirken Kullandıkları Ses Sistemi	<i>f</i>	%
24'lü Ses Sistemi (Komalı)	8	17.39	24'lü Ses Sistemi (Komalı)	8	17.39
Tampere Ses Sistemi	38	82.61	Tampere Ses Sistemi	38	82.61
Toplam	46	100.00	Toplam	46	100.00

Bu bulgular, çello öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun makam dizilerini ve makamsal eserleri öğrenirken tampere ses sistemini kullandığı yönündedir. Dizi ve eser seslendirmede öğrencilerin farklı bir ses sistemi tercihinde bulunmadıkları da görülmektedir.

GSL öğrencilerinin çello ile Türk Müziği eserleri ve makam dizilerini öğrenirken kullandıkları ve tercih ettikleri açkı/anahtar durumuna ilişkin bulgular Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25. GSL Öğrencilerinin Çello ile Türk Müziği Eserleri ve Makam Dizilerini Öğrenirken Kullandıkları ve Tercih Ettikleri Açkı/Anahtar Durumuna İlişkin Bulgular

Öğrencilerin Çello ile Türk Müziği Eserleri ve Makam Dizilerini Öğrenirken Kullandıkları Anahtar Durumu			Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini İcrada Tercih Ettikleri Anahtar Durumu		
Anahtar	f	%	Anahtar	f	%
Fa Anahtarı	36	78.26	Fa Anahtarı	26	56.52
Sol Anahtarı	10	21.74	Sol Anahtarı	1	2.17
			Her ikisi de	19	41.30
Toplam	46	100.00	Toplam	46	100.00

Bu bulgular, çello öğrencilerinin büyük bir çoğunluğunun Türk müziği eserleri ve makam dizilerini öğrenirken Fa anahtarı kullandığı yönündedir. Ancak Tablo 25’deki verilerde öğrencilerin Türk müziği eserlerini icra ederken her iki anahtarı da kullanmaları yönünde gözle görülür bir artış gözlemlenmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin çello öğretim programında yer alan makam dizileri ile bağdaşan Türk müziği eserlerini çalabilme durumlarına ilişkin görüşlerine ait bulgular Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. Öğrencilerin Çello Öğretim Programında Yer Alan Makam Dizileri ile Bağdaşan Türk Müziği Eserlerini Çalabilmelerine İlişkin Görüşleri

Dereceler	F	%
Tamamen Katılıyorum	9	19.57
Katılıyorum	11	23.91
Kararsızım	11	23.91
Katılmıyorum	13	28.26
Hiç Katılmıyorum	2	4.35
Toplam	46	100.00

Bu bulgular, 20 öğrencinin (% 43) çello eğitiminde öğretilen makam dizileri ile bağdaşan Türk müziği eserlerini çalabildiklerini düşündükleri yönündedir.

Çello öğrencilerinin Türk müziği eserlerini öğrenme sürecinde sol ellerinde yaşadıkları sorunlar Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Çalarken Sol Elde Yaşadıkları Sorunlar

Sol Ele İlişkin Sorunlar	f	%
Komalı sesleri çalmakta teknik sorunlar yaşıyorum	22	47.83

Komalı sesleri zihnimde canlandıramadığım için çalgımda da seslendiremiyorum	27	58.70
Türk Müziği'nde sol ele yönelik yeterli etüt bulamıyorum	16	34.78
Türk Müziği eserlerinde süsleme yaparken sol elde sorunlar yaşıyorum	20	43.48
Hiçbir sorun yaşamıyorum	7	15.22
Diğer	2	4.35

Bu bulgular, öğretmen görüşlerine paralel şekilde öğrencilerin önemli bir bölümünün (% 58) gözlemlenen sorun olarak komalı sesleri zihinlerinde canlandıramadıkları için çalgıda da seslendiremediklerini düşündüğünü göstermektedir.

Çello öğrencilerinin Türk müziği eserlerini öğrenme sürecinde sağ elde/arşede yaşadıkları sorunlar Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28. Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Çalarken Sağ Ele/Arşeye İlişkin Yaşadıkları Sorunlar

Sağ Ele/Arşeye İlişkin Sorunlar	f	%
Türk Müziği eserlerinde çoğunlukla arşe yönleri belirtilmiyor	22	47.83
Türk Müziği eserlerinde çoğunlukla eserlerin arşenin hangi bölümleri ile çalınması gerektiği belirtilmiyor	20	43.48
Türk Müziği çalarken usüllerden(10/8, 9/8, 7/8 vb.) kaynaklanan sorunlar yaşıyorum.	17	36.96
Türk Müziği eserlerine yönelik sağ ele/arşeye ilişkin yeterli etüt bulamıyorum	16	34.78
Türk Müziği eserlerinde süsleme yaparken arşede sorunlar yaşıyorum.	15	32.61
Hiçbir sorun yaşamıyorum	9	19.57

Bu bulgulara göre dikkat çeken ilk kategori eserlerde arşe yönlerinin belirtilmemiş olmasıdır.

Çello öğrencilerinin farklı çalgı toplulukları ile Türk müziği icra etmeye çalıştıklarında yaşadıkları “teknik” ve “müzikal” sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 29 ve Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 29. Öğrencilerin Farklı Çalgı Toplulukları ile Türk Müziği İcra Etmeye Çalıştıklarında Yaşadıkları Teknik Sorunlara İlişkin Görüşleri

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	9	19.57
Katılıyorum	11	23.91
Kararsızım	14	30.43
Katılmıyorum	11	23.91
Hiç Katılmıyorum	1	2.17
Toplam	46	100.00

Bu bulgular, öğrencilerin önemli bir kısmının farklı çalgı toplulukları ile Türk müziği icra etmeye çalıştığı teknik sorunlar yaşadığını düşündüğü yönündedir.

Tablo 30. Öğrencilerin Farklı Çalgı Toplulukları ile Türk Müziği İcra Etmeye Çalıştıklarında Yaşadıkları Müzikal Sorunlara İlişkin Görüşleri

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	9	19.57
Katılıyorum	16	34.78
Kararsızım	9	19.57
Katılmıyorum	10	21.74
Hiç Katılmıyorum	2	4.35
Toplam	46	100.00

Bu bulgular, öğrencilerin bir kısmının farklı çalgı toplulukları ile Türk müziği icra etmeye çalıştığında müzikal sorunlar yaşadığını düşündüğü yönündedir.

Öğrencilerin Türk müziği makam dizilerine yönelik çalışmalarının Türk müziği eserlerini çalabilme becerilerine katkısına yönelik görüşleri Tablo 31’de verilmektedir.

Tablo 31. Türk Müziği Makam Dizilerine Yönelik Yapılan Egzersizlerin, Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Çalabilmelerine Katkıları

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	4	8.70
Katılıyorum	18	39.13
Kararsızım	14	30.43
Katılmıyorum	7	15.22
Hiç Katılmıyorum	3	6.52
Toplam	46	100.00

Bu bulgular, öğrencilerin 22’sinin (% 48) okulda Türk müziği makam dizilerine yönelik yapmış oldukları egzersizlerin, Türk müziği eserlerini çalabilmelerine katkı sağladığını düşündüğü yönündedir.

Çello öğrencilerinin Türk müziği eserlerini “yerinden” ve “göçürme (transpoze)” çalma durumlarına ilişkin verdikleri yanıtlar Tablo 32’de ve Tablo 33’te sunulmuştur.

Tablo 32. Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Yerinden Çalmak İstediklerinde Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	12	26.09
Katılıyorum	12	26.09
Kararsızım	6	13.04
Katılmıyorum	13	28.26
Hiç Katılmıyorum	3	6.52
Toplam	46	100.00

Bu bulgular, öğrencilerin yarısının Türk müziği eserlerini yerinden çalmak istediğinde sorunlar yaşadığını düşündüğü yönündedir.

Tablo 33. Öğrencilerin Türk Müziği Eserlerini Göçürme (Transpoze) Çalmak İstediklerinde Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	19	41.30
Katılıyorum	10	21.74
Kararsızım	10	21.74
Katılmıyorum	2	4.35

Hiç Katılmıyorum	5	10.87
Toplam	46	100.00

Bu bulgular, öğrencilerin büyük bir bölümünün Türk müziği eserlerini göçürme (transpoze) çalmak istediğinde sorunlar yaşadığını düşündüğü yönündedir.

Güzel Sanatlar Lisesi çello öğretim kitaplarının, öğrencilerin Türk müziği çalabilmelerine olumlu katkı sağladığına ilişkin görüşleri Tablo 34’te verilmiştir.

Tablo 34. GSL Çello Öğretim Kitaplarının Öğrencilerin Türk Müziği İcrasına Yönelik Katkısı

Dereceler	F	%
Tamamen Katılıyorum	-	-
Katılıyorum	13	28.26
Kararsızım	14	30.43
Katılmıyorum	14	30.43
Hiç Katılmıyorum	5	10.87
Toplam	46	100.00

19 öğrenci (% 41) GSL çello öğretim kitaplarının kendilerinin Türk Müziğini icra edebilmelerine ya da bu yöndeki kazanımlarını arttırmaya yönelik katkı sağlamadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

GSL çello öğretim kitaplarında yer alan Türk müziği etüt ve eser sayısına ilişkin öğrenci görüşleri Tablo 35’de verilmiştir.

Tablo 35. GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eser Sayısına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Türk Müziği Etüt Sayısına İlişkin Görüşler			Türk Müziği Eser Sayısına İlişkin Görüşler		
Dereceler	f	%	Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	2	4.35	Tamamen Katılıyorum	2	4.35
Katılıyorum	9	19.57	Katılıyorum	9	19.57
Kararsızım	13	28.26	Kararsızım	14	30.43
Katılmıyorum	17	36.96	Katılmıyorum	19	41.30
Hiç Katılmıyorum	5	10.87	Hiç Katılmıyorum	2	4.35
Toplam	46	100.00	Toplam	46	100.00

Bu bulgular, öğrencilerin 22’sinin (%47) GSL çello öğretim kitaplarında yer alan Türk müziği etüt ve eser sayısını yeterli bulmadıklarını göstermektedir.

GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Estetik ve Zorluk Durumlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36. GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Estetik ve Zorluk Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Estetik Boyutuna İlişkin Öğrenci Görüşleri			GSL Çello Öğretim Kitaplarındaki Türk Müziği Etüt ve Eserlerinin Öğrenciler Açısından Zorluk Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri		
Dereceler	f	%	Dereceler	f	%
Tamamen Katılıyorum	-	-	Tamamen Katılıyorum	10	21.74
Katılıyorum	14	30.43	Katılıyorum	13	28.26
Kararsızım	18	39.13	Kararsızım	9	19.57
Katılmıyorum	7	15.22	Katılmıyorum	10	21.74
Hiç Katılmıyorum	7	15.22	Hiç Katılmıyorum	4	8.70
Toplam	46	100.00	Toplam	46	100.00

Bu bulgular, öğrencilerin yarısının ($f=23$) GSL çello öğretim kitaplarında yer alan Türk müziği etüt ve eserlerinin zor olduğunu düşündüğü yönündedir. Ayrıca öğrencilerin önemli bir bölümünün (% 40) GSL çello öğretim kitaplarında yer alan Türk müziği etüt ve eserlerini estetik bulmakta kararsız olduğu söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Çalışma grubunda yer alıp ankete cevap veren çello öğretmenlerinin çoğunluğu GSL çello öğretim kitaplarının öğretilme sırasını uygun bulduklarını; kitaplardaki öğretilme sırasıyla da örtüşen Kürdi, Nihavend ve Hicaz makamlarının öğrenciler tarafından rahat çalışıldığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin neredeyse tamamı makam dizilerini ve makamsal eserleri öğretirken tampere ses sistemini kullanmayı tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Bilindiği gibi incelenen çello öğretim programı ve öğretim kitapları tampere sistemde yazılmıştır. Çello öğretmenlerinin bu tercihlerinin kendi bilgi dağarlarından mı, programın/öğretim kitaplarının tampere yapısından mı kaynaklandığı tam anlaşılamamıştır. Yine çalışma grubundaki öğretmenlerin çoğunluğunun Türk müziği eserlerini öğretirken kitapla da uyumlu olarak Fa anahtarı kullanmayı tercih ettikleri saptanmıştır. Ancak Tablo 26'daki verilerde öğrencilerin Türk müziği eserlerini icra ederken her iki anahtarı da kullanmaları yönünde gözle görülür bir artış gözlemlenmektedir. Bu durumun Fa anahtarı ile yazılan eser sayısının az oluşundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğretmenler sol ele ilişkin yaşanan sorunların, öğretim kitaplarında yer alan Türk müziğine ilişkin etüt yetersizliğinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler öğrencilerin çoğunun komalı sesleri zihinlerinde canlandırmakta zorlandıkları için icra etmede sorun yaşadıkları görüşündedirler. Bu sonuç öğrenci görüşleri ile tutarlılık göstermektedir. Sağ ele ilişkin yaşanan sorunların da yine yeterli etüdün bulunmamasından ve herhangi bir Türk

müziği eserini çaldırmayı denediklerinde eser üzerinde arşe yönlerinin belirtilmemesinden kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Lehimler'in (2014) araştırması da viyolonsel eğitiminde Türk Müziğine yönelik başarının bu anlamdaki özendirici etüt ve örnek eserlere daha fazla yer verilmesi ile mümkün olacağı yönündedir.

Araştırmaya katılan çello öğrencileri de öğretmenlerinin gözlemlerine paralel olarak farklı çalgı toplulukları ile Türk müziği icra etmeye çalıştığında teknik ve müzikal sorunlar yaşadığını düşünmektedirler. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğu Türk müziği makam dizilerine yönelik yapmış oldukları egzersizlerin, Türk müziği eserlerini çalabilmelerine katkı sağladığını düşünmektedirler. Bu sonuç, çello öğretim kitaplarında Türk Müziğine ilişkin seçilmiş etütlerin öğrencilerin uygulama pratikleri açısından elverişli olduklarını göstermektedir. Çalışma grubunu oluşturan çello öğrencileri, öğretmenlerinin görüşlerine paralel olarak Türk müziği eserlerini yerinden veya göçürme (transpoze) çalmak istediklerinde, göçürmenin onları daha çok zorladıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde tampere sisteme uyarlanan Türk müziği etüt ve eserlerinin öğretilmesinde ve kazanıma dönüşmesinde programın ve öğretim kitaplarının başarılı yönleri olduğu söylenebilir. Ancak; geleneksel biçimde ve mikrotonal sistemde ele alındığında programın Türk müziği kazanımları açısından yetersiz kaldığı görülmektedir. Benzer bir duruma Taşçı (2012) araştırmasında Türk müziği, keman eğitiminde kullanılan yazılı, görsel ve işitsel araçlar bakımından büyük eksikliğe sahip olduğu söylenebilir şekilde işaret etmektedir. Öğrenciler GSL çello öğretim programının uzantısı olan öğretim kitaplarında öğrendikleri kazanımları geleneksel Türk müziği çalgılarından oluşan bir toplulukla icra etmeye çalıştıklarında komalı çalma, kullanılan açkı, yerinden çalma-göçürme, süslemeleri ifade edememe gibi teknik ve müzikal sorunlar yaşadıklarını ifade etmektedirler. Bu durum Özgen'in (2012) de ifade ettiği gibi "Musiki geleneğimizde yazılı eserler teknik zorluklara sahip değildir. Onun yerine ifade ve üslup zorlukları vardır" (s. 103) önermesi ile tutarlılık göstermektedir. Türk Müzik eğitiminde geleneksel müziklerin batı kökenli çalgılarla seslendirilmesinde üzerinde sıklıkla tartışılan konuların başında halen sesleri mikrotonal ya da tampere sistemde duyurma ikilemi gelmektedir. Yapılan bu araştırma hem öğrenci hem öğretmen görüşlerinde Türk müziği kazanımları açısından geleneksel müziği geleneksel biçimi ile (mikrotonal/komalı) öğrenmede farklı uygulamalara gereksinim duyulduğunu göstermektedir.

Öneriler

Güzel Sanatlar Lisesi çello öğretim kitaplarının güncellenmesinde, çalışma grubunu oluşturan çello öğretmen ve öğrencilerinin görüşleri dikkate alınmalıdır.

Güzel Sanatlar Lisesi çello öğretim kitaplarında sol ve sağ ele ilişkin daha fazla etüt ve esere yer verilmelidir.

Güzel Sanatlar Liselerinde ayda en az bir konser periyodik olarak düzenlenmelidir. Bu konserlerde çalınacak eserler, sene başında tüm çalgı öğretmenleri tarafından ortak alınan kararlarla belirlenmeli; uygulamalı ders olan çalgı eğitiminde bu eserlere aktif olarak yer verilmelidir. Böylelikle çello öğrencilerinin farklı çalgı toplulukları ile Türk müziği icra etmeye çalıştıklarında yaşadıkları “teknik” ve “müzikal” sorunlar en aza indirilebilir. Güzel Sanatlar Lisesi çello öğretim kitaplarındaki mevcut Türk müziği eserlerinin seslendirilmesi, CD/USB formatında kitabın yanında ek olarak öğretmen ve öğrencilere dağıtılabilir. Böylelikle icra etmeden önce eserlerin dinlenmesi, öğrencilerin komalı sesleri zihinlerinde canlandıramama sorunlarına çözüm olabilir.

Öğretmenlerin neredeyse tamamı makam dizilerini ve makamsal eserleri öğretirken tampere ses sistemini kullanmayı tercih ettikleri ifade etmişlerdir. Bilindiği gibi incelenen çello öğretim programı ve öğretim kitapları tampere sistemde yazılmıştır. Çello öğretmenlerinin bu tercihlerinin kendi bilgi dağarlarından mı, programın/öğretim kitaplarının tampere yapısından mı kaynaklandığı tam anlaşılammıştır. Bu sonuca yönelik yeni ve spesifik araştırmalar yapılabilir.

Ele alınan öğretim programında öğrencilerin Türk Müziği eserlerinde deşifre yapmasına yönelik uygulamalar olmadığı saptanmıştır. GSL çello dersi öğretim programının yenilenmesi sürecinde öğrencilerin geleneksel müziklerde deşifre yapabilmelerine yönelik uygulamalar konulması önerilmektedir.

11'inci ve 12'nci sınıf çello kitaplarının sonunda, THM ve TSM repertuarından Geleneksel Türk müziğine ait çeşitli formlarda çelloya uygun örnek eserlere yer verilebilir. Çelloda THM ve TSM eserlerini geleneksel biçimleriyle (mikrotonal/komalı) seslendirmek isteyen öğrenciler için çelloda Türk Müziği uzmanlık alanı olan öğretmenlerin bulunması durumunda GSL 11. ve 12. sınıflarda Türk Müziği Çello dersi ayrı bir program olarak uygulanabilir. Ayrıca tampere-mikrotonal çeşitliliğini müzik kültürünün zenginliği gereği taşıyan Azerbaycan'ın, uygulamada bu soruna daha pratik ve uygulanabilir çözümler ürettiği bilinmektedir. Bu anlamda MEB çalgı öğretim programı geliştiren ilgili komisyonlarının Azerbaycan çalgı eğitim programlarını incelemeleri önerilmektedir.

Makalenin Bilimdeki Konumu

Güzel Sanatlar Eğitimi/Mesleki Müzik Eğitimi

Makalenin Bilimdeki Özgünlüğü

Bu çalışmada, Güzel Sanatlar Lisesi çello dersi öğretim programına dayalı kullanılan kitaplar, Türk müziğine ilişkin kazanımların değerlendirilmesine yönelik araştırılmıştır. Alan yazın incelendiğinde Güzel Sanatlar Liseleri öğretim programının Türk Müziğine ilişkin kazanımlarının uygulamadaki görünümüne yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle AGSL viyolonsel öğretim programı ve ders kitapları programa uygunluk, bilimsel/estetik içerik, kazanımlara uygunluk boyutlarında incelemeye alınmıştır. Araştırma, çello öğretim kitaplarında Türk Müziği öğretmek için kullanılan yöntem, teknik ve konu içeriklerinin yeniden oluşturulması ya da geliştirilmesi için yapılabilecek çalışmalara ışık tutması bakımından önem taşımaktadır.

Kaynaklar

- Alkaç, G., Kaya, F., (2017). Yükseköğretim kurumlarındaki Türk müziği çalgı eğitimine kanun ve klasik kemençe örneklemleri ile genel bir bakış. *Fine Arts (NWSAFA)*, 12(1):17-29, DOI: 10.12739/NWSA.2017.12.1.D0186.
- Avcı Akbel, B. (2018). Öğretim elemanlarının viyolonsel eğitiminde Türk müziğinin kullanılma durumuna ve öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi Journal of Qualitative Research in Education*, 6(2), 84-107. DOI:10.14689/issn.2148 - 2624.1.6c2 s5m.
- Ayhan, A. (2012). “Sosyal Ağların Kuşattığı Bir Dünyada Çalgı Eğitiminde Eğitsel Videonun Kullanımının Önemi”. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5 (8), 171-178.
- Cömert, M. ve Erim, A. (2018). Viyolonsel eğitimiyle ilgili araştırma sonuçlarının alana katkısı ve uygulanabilirliği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 107-129.
- Çoban, S. (2011). “Müzik Öğretmenliği Adaylarının Bireysel Çalgı Eğitimi Dersi Dönem Sonu Sınavları İle İlgili Düşünceleri (Marmara Üniversitesi Örneği)”. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 115-127.

- Demirci, B. (2013). Viyolonsel eğitiminde geleneksel Türk müziğine yönelik bir çalışma modeli. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [H. U. Journal of Education]* 28(1), 117-129 [2013].
- Gök, M. (2006). *Öğrenci orkestrasının seslendirdiği eserlere ait viyolonsel partilerinin otokar sevcik Op. 2, 5 numaralı etütte yer alan varyasyonlar açısından incelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, E. E. (2005) *Müzik öğretmenliği anabilim dallarında viyolonsel eğitiminde türk müziği ürünlerinin kullanılma durumlarının incelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, E. E. (2010). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda makamsal etüd ve egzersizlerle viyolonsel eğitiminin uygulanabilirliği.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kılınç, R. ve Bulut, D. (2017). Güzel sanatlar lisesi viyola öğretmenlerinin lisans eğitimlerinde almış oldukları Türk müziği derslerine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching Kasım 2017 Cilt: 6 Sayı: 4 ISSN: 2146-9199.*
- Lehimler, E. (2014). Geleneksel Türk Müziğine Dayalı Viyolonsel Öğretiminde Hüseyini Makamı Öğretimine Yönelik Hazırlanan Çalışma Modelinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 18 (3): 163-180
- M.E.B. (1990). *Güzel Sanatlar Lisesi Yönetmeliği.* Resmi Gazete: 21.9.1990/20642.
- M.E.B. (2016). *Güzel Sanatlar Lisesi Çello Dersi Öğretim Programı.* Ankara 2016.
- M.E.B. (2018). *Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.* 10.01.2018 tarihli MEİS Sorgu Modülü.
- Özder, Z. (2009). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Viyolonsel Eğitiminde Motivasyonun Yeri ve Önemine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özgen, İ. (2012). *Avludaki Ses.* İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları.* Ankara: Kültür Yayınları.
- Tanrıoğen, A. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Anı Yayıncılık. ISBN: 978-9944-474-65-8.
- Taşçı, G. (2012). *Türk halk musikisi saz eserlerinin ortaöğretim mesleki keman eğitiminde kullanım olanakları yönüyle incelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topalak, Ş. (2013). Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi/Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi Cilt 1, Sayı 2, 2013 / Volume 1, Issue 2, 2013 / DOI:10.7816/sed-01-02-08.*

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Summary

Statement of Problem

One size of instrument training in the context of professional music education in Turkey is to increase its gains with the instruments for traditional Turkish music. The studies intended for this purpose should be able to serve both Turkish Folk Music and Turkish Art Music subtypes. When the relevant researches are examined in the literature, it is seen that there are some problems in the transformation of educational objectives towards Turkish Music into the gain of the instruments originated in western music.

One of the professional music institutions in Turkey are music departments of the Fine Arts High Schools. This research has been carried out in order to reveal the practical appearance of the achievements of Turkish Music that take place in the cello lesson books of the Ministry of National Education and cello curriculum of Fine Arts. Therefore, it is aimed to reach cello teachers that work in Fine Arts High Schools in Turkey and students of 11th and 12th grades.

Method

Qualitative method was used in the research. It is possible to define the qualitative research method as “a qualitative process that uses qualitative data collection techniques such as observation, interview and document analysis, and a realistic and holistic way to reveal perceptions and events in a natural environment. (Yıldırım & Şimşek, 2008, p. 39).

This research is a descriptive study because it is aimed to determine the cello teaching books used in Fine Arts High Schools in terms of Turkish Music. The universe of the study consists of all Fine Arts High Schools in Turkey. All of the Fine Arts High Schools were reached by telephone, 15 of them which give cello lessons were willing to participate. A total of 17 Fine Arts High School cello teachers and 46 total 11th and 12th grade cello students attending the same schools participated in the study.

The semi-structured interview form developed by the researcher was used as the data collection tool. The semi-structured interview form developed by the researcher to collect data in the study was evaluated by Van Tuşba Fine Arts High School and Balıkesir Karesi T.C. Ziraat Bank Fine Arts High School students and final form of the survey was given.

Findings

The majority of the cello teachers who make up the sample are said to find the order of cello teaching books appropriate; and that students can easily play Kurdi, Rast and Hüseyini

modes authorities which overlapped with the teachings in the books. Almost all of the teachers have expressed that they prefer to use the tonal pattern system while teaching the maqams and makeshift works. As it is known, the cello curriculum and teaching books examined were written in the tonal pattern system. It is not fully understood whether these preferences of the cello teachers originate from their knowledge base or from the tonal pattern structure of the program / teaching books. Again, it was found that the majority of the sample group preferred to use the F key in accordance with the book while teaching Turkish music works. Teachers stated that problems related to left hand were due to lack of study on Turkish music in teaching books. Moreover, it is thought that most of the students experience problems in performing the microtonal pitches because they have difficulty in animating them in their minds. They also stated that the problems related to the right hand were also due to the lack of adequate studies and when they tried to play any Turkish music work, they did not specify the direction of the line.

The students also think in parallel with their observations that they have technical and musical problems when their teachers try to perform Turkish music. Most of the students in the sample group think that the exercises they have done for Turkish music series contribute to their ability to play Turkish music. This result shows that selected studies of Turkish Music in cello teaching books are suitable for students' practice practices. Cello students, who formed the sample stated that transpose was more challenging to them when they wanted to play Turkish music Works to transpose any key. It was determined that most of the students found studies and works of Turkish music in Fine Arts cello teaching books hard to practice.

Discussion and Conclusion

When the results obtained from the research are generally evaluated, it can be said that there are successful aspects of the program and teaching books in the teaching of the Turkish music studies and works adapted to the tonal pattern system. But; In the traditional way and in the microtonal system, it is observed that the program is insufficient in terms of Turkish music achievements. In a similar situation, Taşçı (2012) points out the following: It can be said that the Turkish music has a great lack of written, visual and audio tools used in violin education. When students try to perform the achievements that they have learned in the teaching books that are an extension of the department of Fine Arts in High Schools cello teaching program with a community of traditional Turkish music, they say that they have technical and musical problems such as playing microtonal pitches, the use of key and ability of expression of

ornaments. As Özgen (2012) states “The written works in our musical tradition do not have technical difficulties. Instead there are expressions and stylistic difficulties” (p. 103).

Moreover, it is thought that most of the students experience problems in performing the microtonal pitches because they have difficulty in animating them in their minds. This result is consistent with student views. They also stated that the problems related to the right hand were derived from the lack of adequate etudes and when they tried to play any Turkish music work, they did not specify the direction of the bow. The study of the Lehimler (2014, p. 179) is that the success of Turkish music in cello education is possible by giving more incentive to study and sample works in this sense.